

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 4. Vtrum remissa culpa per pœnitentiam, maneat reatus pœnæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

do extendere ad alia peccata: qui dolor etiam non sufficit ad reconciliationem; quia reconciliatio postulat, ut omni iniuriam detesteris, doleasque de eâ saltem generatim.

Ratio est: Quia ad reconciliationem requiritur quædam compensatio pro offensione, & iniuriâ illatâ: hæc autem compensatio fit dolore peccati exhibitio & directo personę offensę: si ergo de aliquo peccato non vult nunc dolere, saltem generatim, non censetur velle nunc compensare, ac proinde non est dignus veniâ, neque reconciliatio. Confirmatur: quia in omnibus peccatis est eadem ratio dolendi, scilicet offensio Dei: ergo cum dolet de vno, non est ratio cur non doleat de alijs, quæ memorię occurrunt, vel faciliè possunt occurrere, saltem generatim: ergo dolor de vno peccato non extendens se ad alia, non est legitima & seria pœnitentia.

Dices: non tenetur hoc tempore de omnibus dolere, cum præceptum Pœnitentię sit affirmatiuum, quod non obligat pro omni tempore: ergo poterit de vno dolere, reiecto dolore alterius in aliud tempus.

Respondeo: Etsi non teneatur quouis tempore de omnibus dolere; tamen quando cupit reconciliari Deo, debet dolere de omnibus: alioqui dolor non erit legitimus, nec sufficiens ad reconciliationem; quamvis etiam non sit futurus culpabilis.

ARTICVLVS IV.

Virum remissa culpâ per Pœnitentiam, maneat reatus pœnæ?

30
Caluinistę.

Respondet D. Thomas affirmatiuè. Notandum est: Calvinum cum suis docere, Deum à iustis nullas expetere pœnas in vindictam præteritorum peccatorum, sed eos tantum paternè castigare ad profectum & emendationem in futurum. Vide Ruardum art. 6. vbi fusè eius verba refert, & refutat. Lutherani autem non satis sibi in hac re constant, ut refert Bellarminus.

Sententia
Catholica
affirmat.

Respondeo: Certâ fide tenendum est, condonatâ culpâ sæpè remanere in iustificatis reatum seu obligationem pœnæ temporalis. Ita Concilium Tridentinum sess. 14. can. 12. *Si quis dixerit, totam pœnam simul cum culpâ remitti semper à Deo, satisfactionemque pœnitentium non esse aliam, quam fidem, qua apprehendunt Christum pro eis satisfecisse; anathema sit.* Idem docet sess. 6. cap. 14. *Dixi sæpè remanere; quia posset esse tam perfecta pœnitentia, ut simul culpa, & omnis pœna debita condonaretur, qualis fuit in Magdalena, Paulo, Latrone, & huiusmodi.*

Scripturę.

Probatur Primò, Ex Scripturis: Genes. 2. v. 17. *Quacumque die comederis, morte morieris:* vbi Dominus minatur mortem in pœnam peccati, quam pœnam omnes luumus etiam remissâ culpâ; ut patet ad Romanos 5. v. 12. *Per peccatum mors in omnes pertansit.* Numerorum 14. cum populus murmurasset, Dominus dimisit illis hanc culpam propter preces Moysis; tamen in ultionem peccati nemo ex illis ingressus est terram promissionis, præter Iosue & Caleb, qui non murmurauerant, sed omnes in deserto mortui sunt. Simili modo puniuntur Moyses & Aaron Num. 20. Et cum 2. Regum 12. v. 13. David dixisset *Peccavi;* respondit Nathan; *Transiit, id est, condonauit, Dominus peccatum tuum, scilicet quoad culpam & pœnam eternam; tamen puniuit illum morte filij.* Neque Dominus dixit, *Vt caueas in futurum, filius morte morietur;* sed *quia Blasphemare fecisti inimicos nomen Domini:* apertè insinuans hoc fieri in vindictam peccati præteriti. Sic 2. Regum 24. post pœnitentiam ob numeratum populum, & culpam condonatam, datur optio, ut eligat bellum, famem, aut pestem, in pœnam peccati. Eadem est sententia omnium Patrum. Vide Andream Vegam lib. 13. in Trident. cap. 37. & 38. & Ruardum art. 6. qui est de Satisfactione.

Probatur Secundò: Ratione. Primò, Quia peccatum non solùm est contra amicitiam Dei, sed etiam contra iustitiam: ergo quamvis Deus recipiat aliquem in suam amicitiam, ignoscendo culpam; non tamen idcirco tollit obligatio satisfaciendi iustitię. Ut etiam exemplis humanis confirmari potest: etsi enim quis alteri condonet inimicitiam, non tamen idcirco condonat satisfactionem. Secundò: Quia si nullum debitum pœnæ remaneret, daretur maxima licentia peccandi: nam plerumque metus pœnæ magis reuocat à peccato, quàm culpa.

Sed contra: Obijciunt Primò: Sublatâ causâ tollitur effectus: pœna temporalis est effectus culpæ: ergo sublatâ culpâ nulla ampliùs restat pœnæ obligatio. Respondetur: Multas esse causas, quæ etsi transeant, tamen relinquunt post se effectum: ut patet in causâ generante, & in genito; in luce, & calore; in suspensio & morte; in merito & præmio, alijsque infinitis. Illud autem Axioma, *Sublatâ causâ tollitur effectus:* intelligitur de effectis, quæ in exortu & conseruatione sui dependent à suâ causâ. Obligatio autem pœnæ temporalis, etiam si in exortu dependeat ex culpa (non enim nisi ex culpâ oritur) tamen in conseruatione sui non dependet: vnde remissâ culpâ potest permanere.

21
Obiectio

Solutur.

An, & quomodo verum, sublatâ causâ tollitur effectus.

Obijciunt Secundò: Pœnitens, remisso peccato, fit amicus Dei: ergo Deus illum non puniet. Respondeo, Negando Consequentiam: Quia etiam amicus potest exigere satisfactionem iniurię, ut iustitię satisfaciatur.

22
Obiectio

Obijciunt Tertiò: Deus dicitur obliuisci peccatorum, quando reconciliatur: ergo non punit ea. Respondeo: Dicitur obliuisci peccatorum quoad inimicitiam & pœnam eternam, quatenus definit esse inimicus, & non ampliùs vult inferre pœnam eternam: non tamen obliuiscitur quoad pœnam temporalem inferendam. Sic dicitur *non nosse peccatores,* quia non nouit tanquam amicos, geritque se erga illos in benefaciendo, tanquam si non nouisset: non tamen in puniendo.

23
Obiectio

Obijciunt Quartò: Quando Christus remittebat peccata, non faciebat mentionem vllius pœnæ subeundæ: ergo &c. Respondeo: Quando Christus per se remittebat peccata, consentaneum erat ipsius excellenti potestati & benignitati, ut etiam pœnas simul condonaret; nempe ut perfecta esset condonatio. Et fortasse interius illos ita mouebat, ut perfectione contritionis satisfacerent.

24
Obiectio

Obijciunt Quintò: Contritio, seu pœnitentia tollit pœnam eternam: ergo multò magis poterit tollere pœnam temporalem. Et Confirmatur: quia contritio ut duo, potest tollere pœnam eternam;

25
Obiectio

eternam : ergo contritio ut quatuor, poterit tollere eternam & temporalem, quantumvis magna. Respondeo, Contritio non tollit poenam eternam per se primò, sed solum consequenter, quatenus tollit culpam, ex qua debitum poenae aeternae sequebatur. Poena autem temporalis non condonatur ex consequenti, eò quod aliqua culpa vel macula tollatur, ex qua dependeat; sed per se primò. Quare oportet aliquid aliud exhibere Deo, quod isti poenae quodammodo in ratione satisfactionis adaequetur.

Cur contritio non tollat simul temporalem poenam cum aeterna.

ARTICVLVS V.

Utrum remissa culpa mortali, tollantur omnes reliquiae peccati?

Respondetur: Non statim omnes reliquias tolli. Pro quo notandum est; dum committitur peccatum, per illum actum nasci in anima quandam prauam dispositionem, & veluti pondus ad similes actus: & si peccati frequentetur, nascitur etiam habitus, id est, firma inclinatio. Haec inclinationes vocantur reliquiae peccati. Constat autem has reliquias ordinariè non statim tolli per poenitentiam, sed manere etiam in iustificatione; ut docet Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 8. qui saepe sentiunt, praesertim in initio conversionis, magnas in abstinendo ab illicitis difficultates. Vide Origenem homil. 8. in Leuit. ubi disputat de cicatricibus, quae cùrato peccato in anima permanent. Quod autem D. Thomas ait, Manere in iustificatione magis per modum dispositionum, quam habituum; non sic intelligendum est, quasi semper secundum substantiam suam immineantur & debilitentur in iustificatione: hoc enim verum non est: (nam saepe fit ut quis iustificetur sine actibus, qui prauis illis habitibus sint contrarij.) Sed quia post iustificationem non dominantur voluntati, sicut antea; cum gratia supprimat earum vires, nec sinat in actum exire. Quam ob causam dicuntur etiam debilitata & diminuta; etiam si fortassis secundum substantiam suam aequè intensa sint.

24. Quae dicuntur reliquiae peccati.

ARTICVLVS V.

Utrum remissa culpa sit effectus Penitentiae?

Respondetur Affirmatiue. Et patet ex dictis art. 1. Solum:

25

Non videtur in hoc articulo...

Notandum est, Actus Penitentiae, ut est Contritio, Confessio, Satisfactio, dupliciter posse spectari: Primò, Ut sunt partes materiales Sacramenti: & hoc modo concurrunt effectiue & instrumentaliter ad remissionem peccatorum: nempe ut instrumenta moralia. Nam ex Christi institutione applicant nobis ipsius meritum: Contritio quidem & Confessio ad remissionem culpae; Satisfactio autem, ut est in proposito, ad remissionem culpae; ut autem in executione, ad remissionem poenae tantum. Haec tamen applicatio non perficitur ante verbum absolutionis, à quo actus poenitentis vim sacramentalem potissimum accipiunt. Secundò spectari possunt, ut solum sunt actus virtutis Penitentiae: & sic Contritio ad remissionem peccati concurret ut dispositio, & etiam quodammodo ut compensatio, seu solutio pro iniuria peccati, quamvis imperfecta. Disponit enim ad gratiae infusionem, qua peccatum quasi formaliter deletur, sicut tenebrae luce: & satisfacit quodammodo Deo pro iniuria illata, vt supra dictum est.

Actus poenitentiae quomodo considerari possint, & quomodo sint causa remissionis peccati.

Quae autè Dominicus Soto hoc loco disp. 15. quaest. 1. artic. 6. disputat de actu poenitentiae, vt ostendat eundem actum esse ab habitu gratiae, & etiam dispositionem ad eundem habitum, videtur aliena à veritate, vt ostensum est r. 2. quaest. 113. art. 8. Vnde & id; quod ex eo inferit, à veritate alienum videtur: nempe actum Poenitentiae, vt est à gratia, esse causam remissionis peccatorum efficientem, seu meritoriam; vt autem est à libero arbitrio, esse causam eius dispositiuam. Nam Contritio in nullo momento est à libero arbitrio, quin etiam à gratia praeuente & comitante: & hoc duntaxat modo est dispositio ad gratiam iustificationis. Deinde etiam si concederemus, quod tamen non concedimus, eandem contritionem posse esse ab habitu gratiae; tamen verum non esset illam contritionem esse causam efficientem & meritoriam de condigno remissionis culpae mortalis, vt ipse videtur velle: quem sequitur Ruardus artic. 6. Nam si contritio consideretur, vt procedit à gratia ante remissionem peccatorum, non erit operatio filij, seu personae absolute gratiae. Nemo enim est absolute filius, aut gratus Deo, in quo est culpa mortifera. Quare illa contritio non erit meritoria de condigno remissionis peccati mortiferi. Vniuersè enim verum est, neminem per vllum actum à se procedentem posse sibi mereri de condigno remissionem peccati mortiferi: vt ostensum est quaestione 114. De Gratia.

26. Dominicus Soto reuelatur.

Ret QVAE

... non videtur in hoc articulo...